

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

QISQA MUDDATLI GURUHLARDA TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI TASHKIL YETISHDA YARATUVCHANLIK O'YINLARIDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYASI

Ismoilova Roziya Safarali Qizi

Termiz davlat universitetining Pedagogika instituti, maktabgacha ta'lim yo'nalishi magistranti

Bolalar bog'chasida qisqa muddatli guruhlar mavjud bo'lib, uning xususiyatlari va afzalliklari qanday? Nima uchun bunday guruhlar kerak.

Birinchi, bolalar bog'chasidagi qisqa muddatli guruh odatdagi bolalar bog'chasidan farq qiladi, chunki bola onasidan ajralganligi sababli psixologik travma olmaydi. Axir, u birinchi marta u bilan birga bo'ladi, asta-sekin yangi do'stlariga, o'qituvchilariga ko'nikib, qiziqarli va yoshiga mos keladigan narsalarni qiladi.

Ikkinchi, bola butun kunini bu erda o'tkazmaydi, balki haftasiga 3 marta atigi 3,5 soatni o'tkazadi, bu tajribali o'qituvchilar va psixologlarga o'quv jarayonini shunday tashkil qilish imkonini beradi, bola o'zi uchun zarur bo'lgan barcha bilimlarni oladi, balki o'zi uchun zarur bo'lgan bilimlarni oladi. bitta muhim tafsilot e'tibordan chetda qolmoqda. Buning yordamida vaqt tejamkor taqsimlanadi, bu rejalashtirilgan darslar uchun ham, bepul mashg'ulotlar uchun ham etarli.

Uchinchi, bolalar bog'chasida qisqa muddatli qolish guruhi o'ziga xos xususiyatga ega, bu bolalarning yoshini, ularning psixologik va hissiy xususiyatlarini hisobga olgan holda maxsus ta'lim dasturining mavjudligini nazarda tutadi. To'rtinchi, biz o'z farzandini professionallarga xotirjamlik bilan topshira oladigan va bir necha soat ichida sataroshga tashrif buyurishga, kechki ovqat tayyorlashga yoki shunchaki dam olishga vaqt topadigan ona haqida unutmashimiz kerak.

Qisqa muddatli guruhlar asosiylarida qanday vazifalarni bajaradilar: bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlash; bolalarning fiziologik xususiyatlarini hisobga olgan holda hissiy barqarorlikni shakllantirish; ufqlarni kengaytirish, qobiliyatlarni yoshga mos ravishda rivojlantirish; bolalarning muayyan muassasaga moslashishiga yordam berish; tengdoshlar va kattalar bilan muloqot qilish vositalari va usullarini shakllantirish; zarur tadbirlar bilan tanishtirish.

Hozirgi bosqichda maktabgacha ta'limning o'zgaruvchan shakllarini yaratish masalasi dolzarbdir. Ota-onalar farzandlarini erta yoshdan boshlab rivojlantirishni xohlashadi va hamma ham maktabgacha ta'lim muassasasiga borish imkoniyatiga ega emas. Ammo bolalar bog'chasiga kirish baxtiga muayassar bo'lgan ota-onalar ham maktabgacha ta'lim muassasasi tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlardan har doim ham mamnun emaslar. Bugungi kunda maktabgacha ta'limning klassik shakli - kunduzgi bolalar bog'chasi - yangi o'zgaruvchan shakllar bilan almashtirildi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni bolalar bog'chalarida joylar bilan ta'minlash muammosi aynan shunday o'zgaruvchan shakllarga murojaat qilish orqali qisman hal qilinadi.

Qisqa muddatli guruhlar - maktabgacha ta'limning o'zgaruvchan shakli bo'lib, u maktabgacha ta'lim dasturlarini amalga oshiradigan maktabgacha ta'lim muassasasining tarkibiy bo'linmasi (2 oydan 7 yilgacha). Ushbu guruhlar erta va maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ularning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash va ular uchun maktab ta'limi asoslarini shakllantirish, ota-onalarga (yoki qonuniy vakillariga) bolalarni tarbiyalash va o'qitishni tashkil etishda maslahat va uslubiy yordam ko'rsatish maqsadida tashkil etiladi. bola, uning ijtimoiy moslashuvi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar uchun har xil turdagi qisqa muddatli guruhlar ishlamoqda va faol ochilmoqda, ularning moslashuvchan rejimi (ota-onalarning ehtiyojlariga qarab haftasiga 2 dan 5 martagacha, kuniga 2 dan 5 soatgacha) va ishning mazmuni ota-onalarni jalb qiladi.

Ta'limning o'zgaruvchanligi Rossiyada zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishning asosiy tamoyillari va yo'nalishlaridan biridir. Rossiyada maktabgacha ta'lim sohasidagi ijtimoiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatli maktabgacha ta'limning mavjudligini kengaytirishdir. Bolalarni maktabgacha ta'lim muassasalari bilan eng ko'p qamrab olish ushbu ustuvor vazifani ta'minlashda muhim qadamdir.

Oilaviy muhitda bolalarni tarbiyalashdan bolalar bog'chasida tarbiyalashga uzluksizlik va muammosiz o'tishni amalga oshirish; yosh bolalarning har tomonlama rivojlanishiga ko'maklashish, ularning erta ijtimoiylashuvi, bu bolaning maktabgacha ta'lim muassasasi sharoitlariga muvaffaqiyatli moslashishiga imkon beradi; bolalarni tarbiyalash va rivojlantirish masalalarida ota-onalarning pedagogik malakasini oshirish; yoshiga mos ravishda bolalarning kognitiv sohasini rivojlantirish; o'z dunyoqarashini kengaytirish, atrofdagi dunyo ob'ektlaridan foydalanishning ijtimoiy rivojlangan usullarini o'zlashtirish; o'z farzandlariga nisbatan ularning pedagogik qobiliyatlarini rivojlantirish, bolaning tarbiyasi va har

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

tomonlarni rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, unga xos bo'lgan individual salohiyatni ro'yobga chiqarish, kattalar dunyosiga faol kirish va ota-onalar bilan o'zaro munosabatlar. tengdoshlar.

Asosiy vazifalarqisqa muddatli bo'lish guruhini hal qilishga chaqiriladi: bolaning bolalar bog'chasiga moslashish davrini tashkil etish; bolalarda yoshiga mos keladigan kattalar va tengdoshlar bilan muloqot qilish usullari va vositalarini shakllantirish; bolalar o'rtasida insonparvarlik, do'stona munosabatlarni o'rnatish; bolalarning jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlash, hissiy farovonlikni ta'minlash va bolalarning individual imkoniyatlarini hisobga olish; kognitiv jarayonlarni rivojlantirish (idrok, e'tibor, xotira, fikrlash); asosiy faoliyatni rivojlantirish; bolalarni bolalar bog'chasiga tayyorlash.

Qisqa muddatli guruhlarga ega bolalar bog'chasining ishlashini ta'minlaydigan hujjatlarning taxminiy ro'yxati:

1. Qisqa muddatli guruhlar to'g'risidagi nizom.

1. Muassisning aniq maktabgacha ta'lim muassasasi negizida qisqa muddatli guruhlarni ochish to'g'risidagi buyrug'i.

1. Maktabgacha ta'lim muassasasining ustavida "Ta'lim faoliyati" bo'limida muassasa tomonidan ko'rsatiladigan o'ziga xos ta'lim xizmatlari (bolalar va ota-onalar uchun ajratilgan byudjet mablag'lari doirasida ham, maktabgacha yoshdagi bolalarga ko'rsatiladigan qo'shimcha ta'lim xizmatlarini amalga oshirishda ham) ko'rsatilgan. ota-onalar haq evaziga) ularning to'liq ro'yxati bilan.

1. Qisqa muddatli guruh xizmatlaridan foydalanishni istagan ota-onalar bilan shartnoma.

1. Qisqa muddatli guruhni saqlash uchun taxminiy xarajatlar.

1. Xodimlar jadvali.

1. Ish ko'rsatmalari.

1. Maktabgacha ta'lim muassasasi uchun qisqa muddatli guruhlarni yaratish to'g'risidagi buyruq.

Qisqa muddatli guruhlarni shakllantirish bosqichlari

Guruhlarni yaratish shartlarini tekshirish

Qisqa muddatli guruhlarni tashkil etish maktabgacha ta'lim muassasasining moddiy-texnik va kadrlar sharoitini, moliyaviy-iqtisodiy bazasini, mablag'larni tanlash uchun asos sifatida ota-onalarning ta'lim so'rovlarini va maktabgacha ta'lim muassasasining dasturi va uslubiy mazmunini tahlil qilishni o'z ichiga oladi. pedagogik jarayon.

Qisqa muddatli guruh ochish uchun maktabgacha ta'lim muassasasining shartlarini o'rganish ota-onalarga taqdim etilishi mumkin bo'lgan ta'lim xizmatlarining eng maqbul modellarini tanlashga yordam beradi. Imtihon maktabgacha ta'lim muassasasining pedagogik kengashining qarori bilan tuziladigan bir guruh xodimlar tomonidan o'tkazilishi mumkin. Bir nechta yo'nalishlar ekspertizadan o'tkaziladi: ish kuni davomida xizmat ko'rsatuvchi xodimlar va mutaxassislarni, maktabgacha ta'lim muassasasining binolarini ishga joylashtirish; muassasaning predmetni rivojlantiruvchi muhiti.

Qisqa muddatli guruhlarning ishlash tamoyillari

Ta'lim jarayoni bolalarning erkin mustaqil faoliyati va kattalarning bolalar bilan birgalikdagi faoliyati muvozanatiga asoslanadi.

Voyaga etgan kishi bolalarni mashg'ulotlarga psixologik majburlovsiz jalb qiladi, ularning faoliyat mazmuni va shakliga bo'lgan qiziqishiga tayanadi va uni sherik ishtirokida faollashtiradi.

O'quv jarayonida tabaqalashtirilgan va individual yondashuv bir necha yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

1. erkin mustaqil faoliyat uchun funktsional muhitni tashkil etish (turli darajadagi rivojlanish darajasiga ega bo'lgan bolalarning o'zini o'zi anglashini ta'minlash);

2. bolalarni tashkil etishning moslashuvchan shakllari (juftlar, kichik guruhlar, kichik guruhlar), bolalar faoliyati mazmunini ularning qiziqishlari va imkoniyatlariga mos keladigan muloqot shakllari bilan boyitish;

3. birgalikdagi faoliyatning turli turlari uchun tabaqalashtirilgan vaqt rejimi.

Tarbiyaviy ish tamoyillarini amalga oshirishni, birinchi navbatda, bolalar bilan bevosita ishlaydigan pedagoglarni puxta tayyorlamasdan turib amalga oshirish mumkin emas. Pedagog pedagogik jarayonni qurishda qanday maqsadlar amalga oshirilishi, qanday natijalarga erishish kerakligi haqida etarlicha aniq tasavvurga ega bo'lishi, psixologik-pedagogik diagnostika asosida guruhdagi har bir bolaning rivojlanish istiqbollari loyihalash, tahlil qilish, qurish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. . Qisqa muddatli guruhdagi o'qituvchining ishi bolaning tarbiyasi va ta'limining uzluksizligini ta'minlash, bolalarning atrofdagi dunyo haqidagi g'oyalarini birlashtirish va kengaytirish maqsadida bolalarning ota-onalari bilan o'zaro munosabatlarning turli shakllarini nazarda tutadi. Keyingi barcha maslahat va uslubiy yordamning asosi pedagogik diagnostika va natijada bolaning individual rivojlanish kartalarini to'ldirish, mutaxassislar va ota-onalar bilan bolaning keyingi rivojlanishi rejalarini muhokama qilishdir. Bunday ish bolalarning

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

maktabgacha ta'lim muassasasida juda qisqa vaqt qolishlari bilan murakkablashadi va o'qituvchiga o'zaro munosabat paytida bolaning haqiqiy manfaatlari va hozirgi holati to'g'risida ma'lumot beradigan fikr-mulohazalar etarli emas. O'qituvchilarni qisqa muddatli guruhda ishlashga tayyorlash birinchi navbatda quyidagilardan iborat bo'lishi kerak:

- Bolaning rivojlanishiga yo'naltirilgan yangi avlodning ta'lim dasturlari bo'yicha erkin ishlash qobiliyatini rivojlantirish. Pedagogik jarayonni tashkil qilishda o'qituvchi ushbu aniq bolaning rivojlanishi uchun muhim bo'lgan bir yoki bir nechta maqsadlarni yodda tutishi kerak.

- Bola bilan muloqot qilishda har bir bolaning rivojlanish darajasi va hozirgi holati to'g'risida ma'lumot olish uchun fikr-mulohazalarni taqdim eting, bu pedagogik ta'sirlarni keyingi rejalashtirish, ularni moslashtirish va ota-onalar bilan ishlashni tashkil etish uchun asos bo'ladi.

Qisqa muddatli guruhda ishlaydigan mutaxassislarining faoliyati o'quvchilar bilan tizimli, diagnostik, tuzatish ishlari va ularning ota-onalariga o'z yo'nalishi bo'yicha maslahat yordamidan iborat. Buning uchun nutq terapevti, psixolog va boshqa mutaxassislar diagnostika vositalarini tanlashlari, o'qituvchilar, pediatr, ota-onalar bilan yaqin hamkorlik qilishga tayyor bo'lishlari, har bir bola bilan va butun guruh bilan alohida harakatlar dasturini ishlab chiqishlari kerak.

Qisqa muddatli guruhda ishlaydigan kichik tarbiyachilar bunday guruhlarining o'ziga xos xususiyatlari, o'quv jarayonining xususiyatlari, maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalash va tarbiyalashning asosiy vazifalari haqida tasavvurga ega bo'lishi, muloqot qobiliyatlari va qobiliyatlariga ega bo'lishi kerak. Shu maqsadda maktabgacha ta'lim muassasasi ma'muriyati xizmat ko'rsatuvchi xodimlar uchun qisqa muddatli kurslar tashkil qilishi mumkin.

Adabiyotlar

1. Бердиева, Ханифа Мейлиевна Изучение научных основ механизации и автоматизации управления сельским хозяйством в курсе физики средней школы (на материале сельских школ Узбекистана). <https://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-02/dissertaciya-izuchenie-nauchnyh-osnov-mehanizatsii-i-avtomatizatsii-upravleniya-selskim-hozayaystvovom-v-kurse-fiziki-sredney-shkoly-na-m>

2. Бердиева Х.М., Шаманов М.Х., Абдурахмонова Р.Х., Гулбоева Б.Н. Технология и методика обучения учащихся общеобразовательных школ // Студенческий вестник: электрон. научн. журн. 2018. № 29(49). URL: <https://internauka.org/journal/stud/herald/49> (дата обращения: 10.03.2022).

3. Бердиева Х.М. Развитие профессиональных коммуникативных навыков педагогов в сфере образования. <https://s.siteapi.org/d955411c180ee78/docs/khhp4bee6u8g8goowcsg0gcg8os0kw>

4. Berdiyeva Muhabbat Meyliyevna Pedagogical support and development of the intellectual opportunities of children in preschool education <http://www.idpublications.org/wp-content/uploads/2019/12/abstract-pedagogical-support-and-development-of-the-intellectual-opportunities-of-children.pdf>

5. Meyliyevna Berdiyeva Muhabbat. The quality of preschool education at the present stage. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. Year : 2021, Volume : 11, Issue : 10. [10.5958/2249-7137.2021.02402.2](https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:aca&volume=11&issue=10&article=351#aff001)

6. Meyliyevna Berdiyeva Muhabbat Tasks for preschool educators. [10.5958/2249-877X.2021.00078.3.](https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:sajmmr&volume=11&issue=10&article=023)

7. Berdiyeva M.M. Formation of intellectual culture of a preschooler. <https://scientific-conference.com/images/PDF/2019/55/International-scientific-review-LIV-ISBN.pdf>

8. Бердиева Ханифа Мейлиевна. Мактаб ўқувчиларини касб-хунарга ўргатиш йўллари. <https://sciencecentrum.pl/wp-content/uploads/2020/05/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9626%20%282%29%20%28web%29%20%283%29.pdf>

9. Бердиева Ханифа Мейлиевна. Таълим тизимини модернизациялашдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш усуллари. <https://sciencecentrum.pl/wp-content/uploads/2020/05/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9626%20%282%29%20%28web%29%20%283%29.pdf>

10. Бердиева Мухабат Мейлиевна. Педагогик қўллаб-қувватлаш асосида илк ёшдаги болаларни интеллектуал ривожлантириш. “Профессионал таълим тизимида ислохотлар: малака ошириш таълим турида инновацион ғоялар” мавзусидаги Халқаро илмий-амалий конференция.

11. Usmanova Saodat Erkinovna. (2021). Formation of spiritual and moral qualities of preschoolers on the basis of public education. *Middle European Scientific Bulletin*, 11. <https://doi.org/10.47494/mesb.2021.11.421>
12. Усманова Саодат Эркиновна Возможности Использования Мультимедийных Компьютерных Программ В Развитии Детей Дошкольного Возраста. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=46438589>
13. Jumayeva malika aliyevna, & buriyev jamshid jumanazarovich. (2021). The role of activity in the upbringing and development of the child . *International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences*, 1(2), 126–129. Retrieved from <https://ijpsss.iscience.uz/index.php/ijpsss/article/view/40>
14. Jumayeva Malika Aliyevna. (2021). Independent musical activity in preschool organizations. *Journal of Ethics and Diversity in International Communication*, 1(1), 9–10. Retrieved from <https://openaccessjournals.eu/index.php/jedic/article/view/16>
15. Aliyevna, J. M. (2021). The Social Activity of the Educator with the Family. *European Journal of Life Safety and Stability* (2660-9630), 12, 401-403. Retrieved from <http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/338>
16. Lola Utasheva Shoturaevna. (2021). Social and pedagogical activities in preschool educational institutions. *JournalNX - A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 6(11), 412–415. Retrieved from <https://repo.journalnx.com/index.php/nx/article/view/193>
17. Shoturayevna, U. L. (2021). Development of Creative Competence of Educators in Preschool Educational Institutions. *European Journal of Life Safety and Stability* (2660-9630), 12, 395-397. Retrieved from <http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/336>
18. Radjabova G.M. The educational value of oral folk art for preschoolers // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.
19. Berdieva M.M. Increasing the research activity of a pupil of a preschool organization // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.
20. Berdieva Kh.M. Functions of the organization of advanced training of teachers in the field of education // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.
21. Utasheva L.Sh. Introducing preschoolers to the world of fiction // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С. {см. сборник}.
22. Usmonova S.E. Plot construction as a means of developing the creative abilities of children // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.
23. Muhammadiyeva F.T. Technology familiarization of preschoolers with various materials through cognitive research activities // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С
24. Mamatmuminova M.G. Features of the use of animation in the development of creative abilities of preschoolers // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.